

חגיגה ג
sinal.org.il

המשך פטור חרש

מנול שחרש או אילם פטורים ממצוות הקהל

פרט לשמע ולמד פרט לאילם

כמו שלא יכול לדבר גם לא יכול ללמוד
מהמציאות מהו שני אילמים שהיו נכנסים לשיעורים של רבי והתפלל עליהם שירפאו והתברר שלמדו הרבה!
רבי אשי אם הכוונה שלא יכולים ללמוד אז זה אפשר ללמוד מ"למען ישמעו" שהרי העיקרון אותו עיקרון מי שלא יכול ללמוד הוא פטור

עוד פטור שנלמד מהקהל ר' תנחום חרש באוזן אחת גם פטור

בבוא כלי-ישראל לראות את-פני ה' אלקיך... תקרא את-התורה הזאת נגד כלי-ישראל באזניהם - שתי אזניים

עוד פטור בראייה: חירג ברגל אחת של ר' תנחום עדי שתי דרשות

והבור ריק אין בו מים אבל נחשים ועקרבים יש בו

והרי זה נצרך שכל העם ישמע (גם הרחוקים?) תשובה כל העם נלמד מ'נגד כל ישראל' וישמעו נלמד מ'למען ישמעו' (ולעיל למדנו משם שגם רק חרש פטור)

והרי זה נצרך לפטור בעלי קבאים? (מי שאין לו רגליים כלל, ואז אין מקור למי שיש לו רגליים אבל הוא חירג)

חירג פטור (הדין במשנה) חירג ברגל אחת

שנאמר "שילש רגלים תחג ל' בשנה" מלשון רגליים ולמדים שני דברים: חירג ברגל אחת

תשובה זה נלמד מ"שילש קעמים" שגם פעמים זה רגליים

ולכן "רגלים" פנוי ללמד כ"ל - שגם מי שיש לו רגליים אבל הוא חירג - פטור

תדמסנה רגלי רגלי עני סעמי דלים (שעיהו כו)

מה'יפוי קעמין בעגלים בתי-נדיב... (שה'ש ז)

אגב רבא דורש את זה על העלייה לרגל מה יפוי רגליהם של ישראל כשעולים לרגל

דרשה על הקהל ועוד

ראב"ע עוד דרשה על הקהל והקשים והטף

ליתן שכר למביאייהם טף ומיביב ר' יהושע מרגלית טובה...

את ה' האמרת היום להיות לך לאלהים... וזה האמירך היום להיות לו לעם סגולה" (דברים כז)

את הדרשה סיפור ר"ח ב"ב ור"א בן חיימא לר' יהושע כשבאו להקביל פניו בפקיעין ושאל ר' יהושע מה התחדש בבית המדרש והם ניסו להתחמק (תלמידך אנו ומימך אנו שותים) ורק כשהתקש אמרו לו שלוש דרשות של ראב"ע

תגובת ר' יהושע אין דור יתום שראב"ע שרוי בתוכו

הדרשות שאר "דברי חכמים כדרבנות וקמשמרות נטועים בעלי אפסות נתנו מרעה אחד" (קהלת יב)

אתם עשיתו חטיבה אחת בעולם ואני אעשה אתכם חטיבה אחת

התורה נמשלה לדרבן שמכונן את השור לדרך הנכונה לתת חיים ולמסמר שתקוע חזק ולא מיטלטל ונטיעה שפרה ורבה

ות"ח יושבים אסופות אסופות ועוסקים בתורה וחולקים זה על זה אך אל דאגה כל הדעות ניתנו מרועה אחד ועשה אזנך כאפרכסת לדעת מה הנכון

ולמה לא סיפור מיד? שר' יהושע התעקש? אלא רק אחרי הלך לקבל פני רבו ר' אלעזר ושאל ר"א מה התחדש בבית המדרש

כי פעם קרה סיפור דומה ר' יוסי בן דורמסקית הלך לקבל פני רבו ר' אלעזר ושאל ר"א מה התחדש בבית המדרש

וענה שתיקנו תקנה לגבי יהודי עמון ומואב (עבר הירדן המזרחי)

רש"י כי זו לא תקנה שלהם אלא תקנה קדומה של אמשי כנסת הגדולה ור"א כעס עליו

מהרש"א שהיה צריך קודם ר' יוסי לומר תלמידך אני ומימך אני שותה (כמו בסיפור הקודם)

פטור שוטה? איזהו שוטה?

ר"ח אפילו אחד מהם

רב הונא שעשה שלושם ומקשה רב ספא מברייתא שוטה מי שמאבד כל מה שנותנים לו (כמו מקרע כסותו) מכאן שמספיק דבר אחד

ומסבירה הגמרא מדובר שעשה אותם דרך שטות

אז למה צריך את שלושם? אלא שאם עשה רק אחד מהם ניתן לחשוב שיש לו סיבה אך כשעשה את שלושם אז כבר נהיה "מועד" לשטות

האם היה חוזר בו רק מלגבי מקרע כסותו (שזה מספיק) או גם מהשאר? תיקו

ואומר רב ספא אם רב הונא היה רואה את הברייתא היה חוזר בו